

**Søknad på midler i Den naturlige skolesekken: TENK-
HANDLE-LEK!**
Kastellet AKS/skole

Hilde Norvalls

Hovedmålsetning for prosjektet

Barnehage, skole og Aktivitetsskole er viktige i arbeidet med utdanning for bærekraftig utvikling. I revidert strategi for utdanning for bærekraftig utvikling 2012-2015 kan vi lese; Generell del av læreplanen Kunnskapsløftet legger betydelig vekt på bærekraftig utvikling og har blant annet et eget kapittel om det miljøbevisste mennesket. I kapitlet står det blant annet følgende: Samspillet mellom økonomi, økologi og teknologi stiller vår tid overfor særlige kunnskapsmessige og moralske utfordringer for å sikre en bærekraftig utvikling.

Opplæringen må følgelig gi bred kunnskap om sammenhengene i naturen og om samspillet mellom menneske og natur. I delen Prinsipper for opplæringen er det lagt vekt på prinsipper som er viktige for opplæring for bærekraftig utvikling:

- Arbeidsformer som aktiviserer elevene og utfordrer elevenes fantasi og skaperevne
- Tverrfaglig samarbeid og helhetlig kunnskap
- Lokalsamfunnet skal brukes som undervisningsarena
- Etske problemstillinger skal vektlegges
- Vurderingsformer som tar hensyn til et utvidet kunnskapsbegrep

I prosjektet ønsker skolen å ta tak i disse prinsippene og i større grad implementere og vurdere disse i både undervisningen og aktivitetene i AKS. Når skole og Aktivitetsskolen har et tett samarbeid vil læringstrykket øke og elevene oppleve en helhetlig hverdag. Med utgangspunkt i kompetansemål i naturfag, Aktivitetsskolens rammeplan og strategiplanen for utdanning for bærekraftig utvikling, ønsker skolen å utvikle et tydeligere læringsløp for elevene gjennom skoledagen. Teori og praksis knyttet til bærekraftig utvikling skal styrkes ved aktivt å bruke aktivitetsskolens og nærmiljøet som læringsarena i tillegg til skolen. Ved å skape autentiske læringsmiljøer vil elevene få relevante erfaringer og oppleve mestring.

Begrunnelse

Å tenke og handle bærekraftig må læres. For elever på småtrinnet er bærekraftighet et vanskelig begrep som må settes i sammenheng med deres erfaringsfelt og i virkeligheten de lever. Et godt grunnlag skaper økt forståelse og refleksjon også videre i skoleløpet. Det er viktig å se hele skoleløpet i sammenheng for å skape gode forvaltere av framtidens ressurser.

I prosjektet ønsker vi å aktivere elevenes forkunnskaper om bærekraftig utvikling og stimulere til kreativitet og engasjement og ved å formulere egne spørsmål og gjøre egne erfaringer gjennom utforskning. Vi ønsker å lage en aktivitet som er knyttet til elevenes hverdag, lek, men som har faglige elementer og som har fokus på bærekraftig utvikling. Prosjektet skal ta utgangspunkt i denne sammenkoblingen og lage "gammeldagse" leker. Elevene jobber med hele læreprosessen; ide→arbeidstegning→vurdering av form og materiale→ferdig leke. Prosjektet åpner for kommunikasjon og diskusjoner, elevene lærer å argumentere, bruke fagstoff og fagterminologi og reflektere over andres innspill.

Prosjektet fanger alle delene av bærekraftig utvikling. Sosialt vil prosjektet sette fokus på at leker ikke nødvendigvis handler om å ha det dyreste eller nyeste og på den måten være med på å utlikne sosiale forskjeller. Dette vil være koblet til det økonomiske aspektet der fokus ikke er på pris, men at det er egenprodusert og tatt i bruk gjenvunnet materialer. Når man benytter seg av gjenvunnet

materialer og unngår plastmaterialer som ikke er fornybare har man mange anledninger til å sette fokus på at bærekraftig utvikling handler om å ta vare på naturen på en slik måte at den er en fornybar ressurs for oss mennesker.

I rammeplanen for Aktivitetsskolene er det beskrevet følgende mål " *Gjennom tilrettelagte aktiviteter og lek skal elevene gis mulighet for undring, refleksjon og utforskning av ulike fenomener innen natur og teknikk samt oppøve en økt miljøbevissthet*" Dette sammenfaller med Kunnskapsløftets hovedmål mangfold der " *utviklingen av kunnskap om og respekt for naturens mangfold*" står sentralt. Beskrivelse av hovedmålet videre " *dreier seg om forutsetninger for bærekraftig utvikling, om menneskets plass i naturen, og om hvordan menneskelige aktiviteter har endret og endrer naturmiljøet lokalt og globalt*".

Kastellet skole ønsker å se skole og Aktivitetsskole i sammenheng og bruke prosjektet til å skape læringsarenaer der " *Elevene skal få være nysgjerrige og undrende i aktivitetene og oppleve læringen som morsom*". Prosjektet knytter til seg Ekebergparken som læringsarena. Området ligger i umiddelbare nærhet til skolen og kan tilføre prosjektet rammer som skolen selv ikke har, og kompetanse til å støtte elever, lærere og assistenter i læringsarbeidet.

Ekebergparken er en allsidig kultur og naturarena der kunst, natur, historie og kultur kobles sammen. " *Av konkrete spor og minner kan Ekebergområdet fremvise landskapsformer og etterlatte gjenstander fra steinalderen til i dag. Naturen på sin side byr på et stort arts mangfold, samtidig som den alltid har vært en inspirasjonskilde for myter, eventyr og litterære skildringer. Parkens nye element, kunsten, strekker seg fra det klassiske formspråk gjennom et vell av uttrykksformer og variert materialbruk frem til dagens uttrykk. Kreativitet er noe vi i høyeste grad forbinder med kunst, men den er også en av de viktigste egenskapene for utøvende matematikk. I Norge har man de siste årene etterspurt en større entusiasme og forståelse for matte og realfagkunnskap. Vi har funnet at kunst, natur og historie kan gi barn og unge en særskilt god inngang til disse fagretningene. Ved lystbetont og praktisk tilnærming kan vi allerede fra ung alder stimulere erkjennelsen om at disse fagene ligger til grunn for å skape og realisere kunstverk så vel som å løse viktige samfunnsoppgaver*" (Formidlingsmateriell, Ekebergparken).

Ekebergparken som samarbeidspartner i prosjektet vil også tilføre prosjektet en større faglig bredde. Kompetansen de innehar innen blant annet kunst og kultur vil bidra til at prosjektet blir tverrfaglig og naturfaget blir koblet sammen med elementer fra samfunnsfag, teknologi og design, matematikk og historie på en kreativ måte hvor grunnleggende ferdigheter vil være som en rød tråd. " *Elevene skal gis erfaring med varierte former for kunst og kultur og få mulighet til å utvikle sine kreative og estetiske evner gjennom arbeid med ulike uttrykk*" (Rammeplan for Aktivitetsskolene).

Beskrivelse/videre utvikling av undervisningen

Prosjektet skal stimulere elevenes kreative evner og bevisstheten om bærekraftig utvikling. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom skole, aktivitetsskolen og Ekebergparken. Prosjektet skal stimulere elevene til å tenke bærekraftig ved å lage egne leker og ta i bruk ervervet kunnskap og nye erfaringer. Prosjektet skal involvere 3.trinn og 4.trinns elever.

Vi ønsker å lage en læringsstøttende aktivitet som er inspirerende, kreativ og hvor elevene jobber tverrfaglig med emner fra skolen og Aktivitetsskolen.

Den gamle sveitervillaen i Ekebergparken er det en liten utstilling med historie om de som har bodd i huset og hvordan de levde. I tillegg har parken intervjuer med de siste som levde i huset og flere

gamle leker og bilder. Vi tenker oss en uteskoledag der skolen har med seg elevene på en omvisning i museet og får se og oppleve hvordan barn lekte før, kanskje prøve litt selv. I verkstedet i Hakkespetthuset får de mer inspirasjon og kan teste ut noen grunnleggende prinsipper knyttet til mekanikk eller form. AKS tar over ved endt skoledag slik at lærere blir avløst i parken og elevene kan utnytte området til mer lek og utforsking.

Videre går arbeidet til AKS som skal starte ideprosessen og komme fram til gode arbeidstegninger sammen med barna. Underveis i dette arbeidet vil Ekebergparken komme på besøk til skolen som en verksteddag der de fungerer som veiledere med innspill til prosjektene. Elevene dokumenterer de ulike prosessene i en digital bok. Når lekene er produsert lager vi en utstilling i samarbeid med Ekebergparken med foresatte og lar elevene lage en presseomtale.

I samarbeid med Ekebergparken som ekstern partner mener vi at vi vil lage en aktivitet som er knyttet til elevenes hverdag, lek, men som har faglige elementer og som har fokus på bærekraftig utvikling. I et prosjekt som dette kan barna oppleve at leker de lager selv vil være like verdifullt som tusen plastleker som bare brukes litt og så kastes. Ekebergparken skal være en inspirator i oppstart, en veileder underveis og en kvalitetssikrer i avslutning.

Hvordan knyttes undervisningsopplegget opp til skolens strategiske plan

Prosjektet er et tverrfaglig prosjekt der det er lagt vekt på grunnleggende ferdigheter. Strategisk plan for skolen peker på at det kan være en risiko at elever på 1-7. ikke har god nok digital kunnskap og forståelse. I prosjektet vil elevene jobbe med ulike digitale enheter og verktøy for å dokumentere arbeidet sitt. Gjennom bilder, film og animasjoner vil de jobbe med grunnleggende IKT ferdigheter. Utforming av en digital bok som beskriver hvert prosjekt vil øve ferdigheter i lesing og skriving samt IKT. Prosjektet øver også matematiske ferdigheter i praktiske sammenhenger noe som vil øke forståelsen i faget. Prosjektet vil være med på å minske "risiko for at elevene ikke får nok læringstrykk i matematikkundervisningen og utfordringer nok i sine regneoppgaver". I arbeidet med å styrke samarbeidet mellom skole og Aktivitetsskole vil dette prosjektet redusere risikoen for at de læringsstøttende aktivitetene i Aktivitetsskolen ikke er knyttet godt nok sammen med skolens faglige mål. Det er viktig for skolen i sine strategiske mål at elevene opplever elevmedvirkning i sin læring. I dette prosjektet er elevene med på å forme sitt eget prosjekt og samarbeider med andre for å få det til.

Hvordan bidrar prosjektet til å fremme forståelse for bærekraftig utvikling

Grunnlaget man legger fra start i skoleløpet vil danne utgangspunktet for hvor høyt elevene kommer i sin egen læringstrapp. Skolen ønsker å etablere en tidlig forståelse og kunnskap om bærekraftig utvikling for å skape bevisste "små voksne" som vil ha bærekraftig utvikling innarbeidet på lik linje med grunnleggende ferdigheter. Man kan se en tendens til at temaer som er knyttet til bærekraftig utvikling ofte knyttes til naturfaget og får fokus på problematikk rundt miljø, mens sosiale og økonomiske aspekter ikke blir satt i sammenheng med dette. Dette prosjektet favner alle tre aspektene av bærekraftig utvikling og velger en innfallsvinkel som vi mener treffer elevene på et forståelig nivå og som de seinere kan relatere andre erfaringer til.

"Oslo skal tilrettelegge og øke tilgjengeligheten til et variert friluftsliv med gode muligheter for miljø-/uteundervisning" (Byøkologisk program 2011-2026). Å bli kjent i skolens nærområde øker også engasjementet og bevisstheten til elevene. Elevene vil oppleve utfordringer knyttet til bærekraftig utvikling som mer relevant fordi det oppleves som nærmere en selv. Ekebergparken som samarbeidspartner vil også få ringvirkninger for foresatte og venner som vil bli mer interessert i området, og oppdage de bevaringsverdige områdene som ligger i og rundt parken. I byøkologisk program for Oslo kommune kan man lese "Oslo skal bevare og utvikle det biologiske mangfoldet". Med Ekebergskrenten naturreservat rett i nærheten og med Ekebergparken som samarbeidspartner ligger alt til rette for at elevene ved Kastellet skole skal få et forhold til bevaring i sin egen by.

Hvordan blir elevene engasjert og aktivert i undervisningen

Prosjektet kombinerer praktisk arbeid og utforsking med teori. Prosjektet starter med å fange opp hva elevene kan om tema først for så å gå videre med utforsking. Utforskningen vil være både på papir og med konkreter. Elevene utfordrer seg selv i det de prøver og feiler og skaper hele tiden nye erfaringer som de kan bygge videre på. I samarbeid med skolen får elevene øvet begreper og når tekst og begreper skaper mening opplever elevene mestring og forståelse. Prosjektet kan deles inn forberedelse (Inspirasjon og kunnskapsinnhenting i samarbeid med Ekebergparken), datainnsamling (elevene innhenter informasjon for å komme fram til en ide), diskusjoner og bearbeiding (elevene prøver ut og eksperimenterer), resultatene evalueres (veiledning i samarbeid med Ekebergparken), justeringer blir gjort, man når en konklusjon (leken produseres) og det publiseres (lekene stilles ut). Prosjektet har en utforskende form som vil inneholde mange elementer som er viktig for elevers læring i naturfag men også andre fag. Når elevene hele tiden i prosjektet har et eierforhold til sine resultater og læringsprosess blir engasjementet større og man vil ønske å formidle og ta del både i prosjektet og i fellesskapet. Å skape bro mellom ulike emner og mellom ny og gammel kunnskap stimulerer og gjør elevene kreative og engasjerte. Når skolen og Aktivitetsskolen samarbeider vil elevene oppleve at de har en helhet i læringen. Kunnskapen henger sammen gjennom hele dagen og man vil oppleve at det er mer tid til utforsking og samarbeid.

Tidsplan

Mai 2015: planlegging av prosjektet

August 2015: oppstart av prosjektet. Med heldagsbesøk i Ekebergparken.

November 2015: veiledning

Februar 2016: besøk til Ekebergparken for å se på måter å stille ut lekene på

Mars 2016: Lekeutstilling i Ekebergparken.

Budsjett

Frikjøp av lærere og assistenter til planlegging 16.000

Omvisning og verksted i Ekebergparken 12.000

Frikjøp av ansatte ved Ekebergparken til veiledning ved egen skole 12.000

Utstyr til utstilling i Ekebergparken 10.000